КРЫВІНКА

САКАВІК
№5 (231)
2019 год

ІНФАРМАЦЫЙНА-КУЛЬТУРНАЯ ГАЗЕТА БЕШАНКОВІЦКАГА РАЁНА

НАБАЛЕЛАЯ ТЭМА

ЦІ АДРАМАНТУЮЦЬ ДАРОГІ Ў БЕШАНКОВІЧАХ?

22-га сакавіка Аляксандр Лукашэнка запатрабаваў на працягу двух гадоў прывесці ў парадак дарогі ў Баранавічах і раёне, паведаміла прэс-служба прэзідэнта. Кіраўнік дзяржавы адзначыў, што па гэтым пытанні паступалі скаргі ад мясцовага насельніцтва. «Прывядзіце ў парадак дарогі. Па-гаспадарску», — даручыў прэзідэнт.

Лукашэнка адзначыў, што ў пытанні дарожнага будаўніцтва пакуль яшчэ шмат галавацяпства, у тым ліку у плане захавання тэхналогіі кладкі пакрыцця. «Людзі правільна абураюцца. Пазаўчора зрабілі дарогу - яна развалілася. Гэта не толькі настрой людзей, гэта іх матэрыяльны дабрабыт - амаль у кожнага ёсць аўтамабіль. Яны ўклалі туды [у набыццё аўтамабіля] немалыя грошы і хочуць па нармальных дарогах праехаць», - сказаў прэзідэнт.

«Дарожнікі да гэтага часу" асвойваюць "выдзеленыя сродкі. Увядзіце жалезабетонную практыку: пабудаваў дарогу, будынак і іншае - гарантыйны тэрмін. Калі што-небудзь здарылася - ідзі і рабі за свой кошт. У нас усюды з гэтым праблема. А за два гады дарогі ў горадзе і за межамі горада прывядзіце ў парадак», - сказаў Аляксандр Лукашэнка. І даручыў КДК узяць гэтае пытанне на кантроль.

Сітуацыя з дарогамі што ў Баранавічах, што ў Бешанковічах - аднолькавая. Зразумела, бо краіна адна і тая ж. Вось вам свежы бешанковіцкі прыклад аб нашым дарогабудаванні.

Два з паловай гады таму ў Бешанковічах заасфальтавалі 50-мятровы адрэзак вуліцы імя Лугаўскога, там дзе паварот ад "Дабранома" да СШ №1. Праз два з паловай гады эксплуатацыі дарога ўжо патрабуе капітальнага рамонту. І, па нашай традыцыі, гэты рамонт цяпер мусіць паўтарацца з года ў год.

Дык калі ж у Бешанковічах навядуць дарогі? Мусіць, пасля таго як бешанкоўцы пачнуць масава пісаць у Адміністрацыю Прэзідэнта. Толькі тады Лукашэнка дасць даручэнне прывесці ў парадак дарогі і ў нас. А без яго нага даручэння аніхто нават не пашавеліцца. Хто-хто, а мы з вамі тое ведаем.

Г.Станкевіч

ПРОСЬБА АБ ДАПАМОЗЕ

Адкрыты ліст да старшыні бешанковіцкага РВК А. Булаўкіна, дэпутата па Чкалаўскай акрузе № 8 У.Кухто, рэдакцыі газеты «Зара»

Мы, жыхары дома № 32 па вуліцы Чарняхоўскага ў Бешанковічах, просім раённую ўладу прыняць дзейсныя меры, каб забяспечыць наша права на нармальнае жыццё.

Ужо некалькі дзесяцігоддзяў жыхары нашага дома змушаныя жыць пры адсутнасці нармальных ўмоваў жыцця. Выходзячы з пад'ездаў, мы трапляем у вялікія лужыны. У такіх жа лужынах мы паркуем нашы аўтамабілі.

Сёння па ўсяму райцэнтру цяжка знайсці хаця б якую лужыну. Усё даўно высахла.

Якая сітуацыя ў нас, Вы бачыце выдатна з наступных фотаздымкаў, зробленых 24-га сакавіка 2019 года і размешчаных на сайце beshankovichy.by.

Па вялікаму рахунку, для таго, каб на прылягаючай да нашага дома тэрыторыі зрабіць элементарны рамонт, патрэбныя невялікія затраты.

Калі ў бліжэйшы час мы не атрымаем канкрэтнага адказу аб аб'ёмах і тэрмінах рамонту, мы пакідаем за сабой права звяртацца ў вышэйшыя інстанцыі ўлады, уключаючы Адміністрацыю Прэзідэнта.

Жыхары дома №32 па вуліцы Чарняхоўскага

Партал твайго горада: http://beshankovichy.by

НАША ЖЫЦЦЁ

РЭЙС АДМЯНІЛІ

Ляжыць вёска Паўлавічы Бешанковіцкага раёна на самай мяжы з Сенненскім раёнам, на маляўнічым беразе возера Саро. Тут стала пражывае 31 чалавек пераважна пажылога ўзросту. Зусім побач вёска Ходцы Сенненскага раёна. Але ж дарогі праз мяжу раёнаў няма і ніколі не было. А вось з Бешанковічамі сувязь зусім нядаўна была і нядрэнная сувязь.

Аўтобус ў сераду рабіў два рэйсы. Раніцай забіраў людзей і давозіў да Бешанковічаў, а пасля абеду прывозіў назад. І карысталіся гэтым рэйсам не толькі жыхары Паўлавічаў, але і ўсяго наваколля – Гарадца, Забелля, Дашкава, Соржыцы, Чарнагосця.

А зараз рэйс у сераду адмянілі. Пакінулі пакуль што толькі ў выходныя – суботу і нядзелю. Пры тым, што аўтобус бешанковіцкі, як распавядаюць мясцовыя жыхары, заўсёды спазняецца на паўгадзіну, а то і больш.

Раней у Паўлавічы ў аўторак і чацвер заходзіў аўтобус, што хадзіў на Плісы. Цяпер і гэты аўтобус ходзіць толькі да Забелля.

Вось і застаюцца Паўлавічы адрэзанымі ад усяго белага свету. Адна радасць, што да канца свету ўжо, мусіць, зусім мала застаецца…

А.Тутэйшы

АБЕЗГАЛОСЕЛІ ЎСЕ

Абезгалоселі ўсе ў краіне –
голас толькі адзін
застаецца.

І гэта зусім не салавейка,
і нават не шпак.
І далёка яму
да буслінага клёкату.

Але нават песьні
шэрага верабейкі,
што скача ў мяне
па падворку,
я слухаю з большай ахвотай.

Я зусім не падыходжу
да тэлевізара.!

Г.Станкевіч

ЗДАРЭННІ

ШПІТАЛІЗАВАНА Ў ХІРУРГІЧНАЕ АДДЗЯЛЕННЕ

18-га сакавіка каля 14-00 жанчына 1965 году нараджэння рухалася на веласіпедзе па краі праезнай часткі па вуліцы Раманава ў Бешанковічах.

Калі каля дома 6А яе аб'язджаў кіроўца аўтобуса «МАЗ-256200» (1987 года нараджэння), жанчына не справілася з кіраваннем ровара і ўпала на правы борт аўтобуса, а пасля гэтага на праезную частку.

У выніку ДТЗ жанчына атрымала цялесныя пашкоджанні, з якімі шпіталізавана ў хірургічнае аддзяленне УАЗ «Бешанковіцкая ЦРБ».

ДАІ праводзіць праверку па факце інцыдэнту.

М.Васільеў па матэрыялах сайта райвыканкама

АЎТОБУСНЫЯ ПРАБЛЕМЫ

З вёскі Баяры, што ляжыць на самай мяжы з Бешанковіцкім раёнам, нельга даехаць ні да Чашнікаў, ні да Бешанковічаў. Пасля публікацыі ў «Народнных Навінах Віцебска» у вёску Баяры Чашніцкага раёна нарэшце, прыйшоў аўтобус. А перад ім у вёску высадзіўся дэсант правяраючых, а пасля - угаворшчыкаў, каб вяскоўцы адмовіліся ад пастаянных рэйсаў.

14-га снежня, у дзень святога Валянціна, у вёсцы Баяры з'явіліся участковы, электрыкі, газаўшчыкі і пажарныя, якія праверылі бяспеку сельскіх жыхароў. Гэтую праверку, як аказалася, наладзілі перад прыездам у вёску рэйсавага аўтобуса, якога вяскоўцы не бачылі ўжо больш за год.

Баярцам патлумачылі, што зараз аўтобус будзе зноў прыходзіць у іх вёску па чацвяргах і нават раздалі расклад рэйса «Чашнікі - Баяры», у якім, зрэшты, пажылым людзям не вельмі проста было разабрацца.

Аднак, як аказалася, разбірацца ж і не вельмі патрэбна - таму што раённыя ўлады, падобна, вырашылі «адкруціць назад», верагодна, ужо зрабіўшы справаздачу аб рэагаванні на скаргу вяскоўцаў у СМІ.

Ужо 18-га лютага ў забытую ўладамі вёсачку з райцэнтра зноў высадзіўся дэсант - на гэты раз угаворшчыаў, каб людзі адмовіліся ад рэгулярных рэйсаў, якія, нагадаем, афіцыйна пазначаны ў раскладзе руху Чашніцкай аўтастанцыі.

Узамен аўтобуса вяскоўцам прапануюць усё тую ж страву пад тым жа соусам - маўляў, тэлефануйце дыспетчару і мы будзем высылаць за вамі аўто. Матывуе гэта тым, што ў «аўтатранспартнага прадпрыемства № 9 г. Чашнікі» не хапае аўтобусаў. Вельмі цікава, куды яны іх падзелі, з улікам таго, што прадпрыемства зараз не выконвае ніводнага рэйса паміж раённым і абласным цэнтрамі. З міжгародніх рэйсаў, што выконваюцца «аўтатранспартнага прадпрыемства № 9 г. Чашнікі», падобна, застаўся толькі маршрут паміж Новалукомлем і Наваполацкам па пятніцах і нядзелях.

Характэрна, што ў сюжэце тэлеканала «Белсат» «Калі аўтобус становіцца марай» намеснік гендырэктара «Віцебскаблаўтатранс» Сяргей Залескі так выказаўся аб транспартных праблемах вяскоўцаў:

- Адна бабуля ездзіць на аўтобусе. Яго знялі, так як карысталіся адзін-два чалавекі. Я разумею, што і аднаму чалавеку трэба даехаць, але гнаць аўтобус, марнаваць (грошы)на паліва і зарплату - гэта ж таксама не таксі.

Цяпер, як бачым, замест аўтобуса баярцам прапануюць менавіта таксі па выкліку. Праблема ж з прыпынкам маршрутак у Бешанковічах працягвае заставацца ў падвешаным стане.

"Народныя Навіны Віцебска"

НАВІНЫ СПОРТУ

ПЕРАМОЖЦАМ СТАЎ «КАМУНАЛЬНІК»

Паўтара месяца вялікага футбольнага свята праляцелі, як адзін дзень! Адкрыты чэмпіянат раёна па міні-футболе, грандыёзны, непрадказальны, багаты на самыя разнастайныя і яркія эмоцыі, завяршыўся.

Здаецца, нават абыякавыя да футбола сталі заўзятымі фанатамі і ўспаміны ў іх застануцца назаўжды. Гульні з багаццем забітых галоў, прычым на любы густ, гульні спакойныя ці крыху нават агрэсіўныя, і самыя захапляльныя – сустрэчы спартсменаў Дэпартамента аховы і камунальнікаў, а таксама сілавое дэрбі Дэпартамента аховы і РАУС. Баталіі тут разгарнуліся не на жарты, але ўсё ж засталіся без пераможцы (згулялі ўнічыю).

Самы ж, напэўна, яркі акорд, вянок турніру – фінал і цырымонія закрыцця, што адбыліся ў ДЮСШ у нядзелю, 17 сакавіка. Запаветны кубак застаўся ў раёне. Футбалісты УКП ЖКГ "Бешанковіцкі камунальнік" заваявалі золата, ФСК "Дзвіна" стаў уладальнікам серабра, а прадстаўнікі Бешанковіцкага АДА ўзялі бронзу Адкрытага чэмпіянату раёна па міні-футболе.

З самага пачатку камунальнікі былі фаварытамі, паказвалі проста-такі прафесійную гульню. Таму не дзіва, што чэмпіёнскі тытул дастаўся ім, хоць у футболе, вядома, падзеі часта набываюць нечаканае развіццё, але тым цікавей было за імі сачыць.

У паядынках сёмага, заключнага, тура ДЮСШ прымала на сваім "полі" ФСК "Дзвіна" і РАУС (футбалісты "Дзвіны" разграмілі землякоў з лікам 8:2), Бешанковіцкі РГЗ і Бешанковіцкае АДА (газавікі саступілі праваахоўнікам з вынікам 10).

Лепшым гульцом турніру стаў Ігар Маліноўскі – футбаліст "Бешанковіцкага камунальніка", які, дарэчы, узначальвае топ 7 бамбардзіраў чэмпіянату (на яго ліку 18 галоў у вароты сапернікаў, 12 забітых мячоў мае ў сваім актыве Аляксандр Прыстаўка з Бешанковіцкага АДА і 11 – прадстаўнік РАУС Дзяніс Каваленка

Віншавалі пераможцаў і прызёраў старшыня раённага аб'яднання арганізацый прафсаюзаў С. В. Бабаед і галоўны спецыяліст райвыканкама, які курыруе пытанні спорту і турызму, В. А. Петухоў. Пасля ўрачыстасці былыя сапернікі, акрыленыя перамогай, і арганізатары мерапрыемства сабраліся на памятную фотасесію.

…Даўно ўжо змоўклі апладысменты, што так шчодра дарылі заўзятары сваім любімым спартоўцам, але менавіта такім – яркім і поўным запалу, супрацьлеглых эмоцый і супрацьстаяння гульцоў, гледачоў – запомніцца чэмпіянат 2019, калі на футбольным полі сабраліся самыя-самыя сапраўдныя аматары гэтага віду спорту.

Марыя Санько
"Зара"

ЭКАЛОГІЯ

БЕШАНКОЎЦЫ, НЕ ПАЛІЦЕ ТРАВУ І СМЕЦЦЕ!

Цёплыя дзянькі ўжо не за гарамі, а разам з імі пачынаюцца работы па добраўпарадкаванні тэрыторый. Да прыкладу, дачнікі спяшаюцца акультурыць прысядзібныя ўчасткі. Добрыя мэты часам азмрочваюць здарэнні, якія ўзніклі ў выніку спальвання сухой травы і смецця.

- Бяда ў тым, што многія людзі не задумваюцца над тым, да якіх наступстваў могуць прывесці іх учынкі, - адзначыў намеснік начальніка аддзела нагляду і прафілактыкі абласнога ўпраўлення МНС Аляксей Максіменка.- Асабліва не разлічваюць свае сілы пенсіянеры. Захопленыя вясновымі клопатамі, яны занадта позна заўважаюць, што полымя, падхопленае ветрам, перакінулася на бліжэйшыя тэрыторыі і пабудовы. Справіцца з маштабным агнём без дапамогі ратавальнікаў ужо немагчыма.

Так, у мінулым годзе адбылася трагедыя са смяротным зыходам у адным з аграгарадкоў Верхнядзвінскага раёна. 81-гадовы пенсіянер вырашыў прыбраць тэрыторыю падворка і падпаліў салому, агонь перакінуўся на яго вопратку.

- Часам вінаватымі пажараў становяцца не самі гаспадары, - удакладніў Аляксей Мікалаевіч. - Бываюць выпадкі, што на момант узнікнення здарэння яны знаходзяцца па-за сваімі домаўладаннямі і пакутуюць ад бестурботнасці староннiх асоб, якія, да прыкладу, кінулі непатушанымі цыгарэту ў сухастой.

Варта адзначыць, што спальваюць смецце не толькі дачнікі і ўладальнікі асабістых зямельных участкаў. На жаль, такая практыка выкарыстоўваецца і на прыдарожных тэрыторыях - уздоўж палёў, лугоў, абочын дарог.

Дарэчы, выпальванне сухой травы пагібельна для самой прыроды і жывёльнага свету. Палы знішчаюць расліны, распыляючы карысныя для глебы мікраэлементы. Гэта прыводзіць да збяднення раслінnасці, павышэнню кіслотнасці і памяншэння ураджайнасці глебы.

Практычна ўсе жывёлы і казуркі, якія жывуць у сухой траве або на паверхні зямлі, гінуць. Па пажарышчах вельмі часта знаходзяць згарэлыя птушыныя гнёзды, грызуноў, зайчанятак і вожыкаў.

У чарговы раз МНС нагадвае, што на тэрыторыі, прылеглай да жылых будынкаў, інтэрнатаў, гаражоў, адкрытых стаянак і гаспадарчых будынкаў, забаронена выпальванне сухой раслінnасці, развядзенне вогнішчаў, спальванне смецця і адходаў.

- Пры выяўленні фактаў парушэння заканадаўства вінаватыя асобы прыцягваюцца да адміністрацыйнай адказнасці, - паведаміў Аляксей Максіменка.

За выпальванне сухой травы, а таксама іржышча і пажніўных рэштхаў на корані, або непрыняцце мер па ліквідацыі выпальванняў на зямельных участках накладаецца штраф у памеры ад 10 да 40 БВ (ад 245 да 980 рублёў).

А вось за распальванне вогнішчаў у забароненых месцах прадугледжана папярэджанне або накладанне штрафу ў памеры да 12 базавых велічынь (294 рубля). Важна растлумачыць дзецям, да чаго можа прывесці выпальванне сухой травы, тым больш што за наступствы будуць адказваць іх бацькі.

Як правільна спальваць смецце на ўчастку:

- Месца спальвання павінна быць абкапанае паласой глебы, - растлумачыў Аляксей Мікалаевіч. - Паліць адходы неабходна ў зацішнае надвор'е пры абавязковай наяўнасці першасных сродкаў пажаратушэння і на бяспечнай адлегласці: 10 метраў - ад будынкаў і збудаванняў, 20 м - ляснога масіва і 30 м - месцаў, дзе складуецца сена ці салома. Мангал або грыль усталёўваюць як мінімум на адлегласці 4 метраў ад дома. Пры распальванні ні ў якім разе нельга выкарыстоўваць гаручыя вадкасці.

Пасля спальвання смецця і адходаў падпаленыя матэрыялы павінны быць патушаны да поўнага спынення тлення.

Акрамя гэтага, выратавальнікі рэкамендуюць: каб не дапусціць узгарання, прысядзібныя ўчасткі трэба пастаянна чысціць ад сухой травы, лісця. Лепш за ўсё гэтыя работы праводзіць восенню. Увесну трэба прыбраць смецце, бітыя і пластыкавыя бутэлькі. Бываюць выпадкі, што апошнія пераламляюць сонечныя прамяні як лінза, канцэнтруюць іх і распальваюць лістоту.

Пры выяўленні узгаранняў не праходзьце міма, звяртаюцца да грамадзян работнікі МНС. На пачатковай стадыі полымя можна самастойна патушыць падручнымі сродкамі - дубцамі або галінакамі ці пяском. Але, ліквідуючы палы, трэба правільна разлічваць свае сілы.

Пры моцным ветры агонь можа распаўсюджвацца з хуткасцю да аднаго метра ў секунду.

Калі справіцца з пажарам самастойна не атрымоўваецца, неабходна неадкладна паведаміць аб тым, што здарылася ў службу МНС па тэлефоне «101» або «112» і пастарацца як мага хутчэй пакінуць небяспечнае месца.

- У вясенне-летні пажаранебяспечны перыяд усе задзейнічаныя службы напагатове, - адзначыў Аляксей Максіменка. - Так, у кожным раёне вобласці дзейнічаюць зводныя атрады пры райвыканкамах і зводныя групы падраздзяленняў МНС. У гатоўнасці знаходзяцца пажарна-хімічныя станцыі і пункты супрацьпажарнага інвентару Віцебскага ДВЛГА.

Акрамя гэтага, работнікі МНС, Мінлясгаса ажыццяўляюць пастаянны наземны маніторынг - пешыя патрулі і назіранне з пажарна-назіральных вышак, у тым ліку абсталяваных відэакамерамі.

У мінулым годзе Віцебскім ДВЛГА для гэтых мэтаў набыты тры квадрокоптэры. Для паветранага авіяцыйнага маніторынгу і авіяпатрулявання прымяняюцца самалёт Ан-2, верталёт Мі-2 ГААСУ «Авіяцыя» МНС Беларусі, дыслакуюцца ў аэрапорце «Усходні» Віцебска. Інфармацыя аб пажарах таксама паступае і ад насельніцтва.

Віцебскія весці

КУЛЬТУРА

ДАРАГАКУПАЎСКІ ХРАМ

Недалёка ад шашы Віцебск - Бешанковічы, побач з аэрадромам Пясчанка, на мяжы Віцебскага і Бешанковіцкага раёнаў размясцілася на беразе Дзвіны вёска Прыдзвінне (у мінулым - Дарагакупава). Сёння - гэта звычайны дачны пасёлак, куды на выходныя прыязджаюць адпачыць віцябляне і дзе ўжо амаль не засталося карэнных жыхароў.

Акрамя Дзвіны, вёска нічым не характэрная. Але яшчэ пару дзесяцігоддзяў таму кожны, хто ехаў з Віцебска ў Астроўна або Бешанковічы па аўтамагістралі, звяртаў увагу на старую драўляную праваслаўную царкву - адну з галоўных славутасцяў гэтых месцаў. Дзякуючы храму, Дарагакупава адзначылася нават у «Зборы помнікаў гісторыі і культуры Віцебскай вобласці», выдадзенай у 1985 годзе.

Храм Казанскай Божай Маці быў пабудаваны ў Дарагакупаве ў 1902 годзе з сасновага бруса. Па дадзеных Вікіпедыі, архітэктарам царквы быў тагачасны магілёўскі губернскі інжынер Пётр Георгіевіч Камбураў (1860-1914). «Збор помнікаў» так апісвае знешні выгляд храма:

Храм з трох зрубаў. Да асноўнага аб'ёму прымыкаюць бабінец і пяцігранная апсіда. Над бабінцам - званіца з "цыбулінай". Сцены гарызантальна ашаляваныя дошкамі, прарэзаны прамавугольнымі аконнымі праёмамі. У дэкаратыўным афармленні выкарыстаны разьбяныя дэталі. Перад уваходам – ганак з двума калонамі, накрыты двухсхільным дахам.

Царква Казанскай Божай Маці дзейнічала да 1930 года. Пасля вайны на некаторы час службы аднавіліся, іх вёў святар Хобатаў. Але неўзабаве па рашэнні мясцовага кіраўніцтва царкву канчаткова зачынілі, а на дзвярах павесілі цяжкі замок.

Іконы з Дарагакупаўскага храма былі перададзеныя Астравенскай царкве і Свята-Іллінскаму храму ў Бешанковічах. Сам храм Казанскай Божай Маці быў перададзены мясцовай турыстычнай базе.

Фотаздымак драўлянай царквы быў змешчана ў «Зборы помнікаў гісторыі і культуры Віцебскай вобласці», а ў 1989 годзе апаратары Віцебскага тэлебачання знялі храм для перадачы пра Бешанковіцкі раён «Вазьмі з мінулага агонь».

Нягледзячы на тое, што Дарагакупаўскі храм знаходзіўся пад аховай дзяржавы, ніякіх мер па яго захаванні і рэстаўрацыі не рабілася. Да пачатку 1990-х гадоў царкоўны дах праваліўся, званіца пакасілася і пагражала абвальваннем. Аб гаротным стане храма ў 1992 годзе пісала газета «Рэспубліка» і Бешанковіцкая «Зара».

Не прайшло і дзесяці гадоў, як царквы ў Дарагакупаве не стала. Газета «Зара» пісала 30-га ліпеня 2002 года:

"Некалькі гадоў таму па невядомай прычыне храм згарэў. Прычыну ніхто не ўсталёўваў, хоць, як сведчыла таблічка, царква з'яўлялася помнікам архітэктуры драўлянага дойлідства і ахоўвалася дзяржавай."

У нашы дні ад Дарагакупаўскага храма застаўся толькі каменны падмурак, на якім вернікамі быў усталяваны крыж, а таксама прыгожая металічная агароджа. Ажурныя краты замацаваныя на чыгуначных рэйках са старымі надпісамі, прачытаць якія, на жаль, не ўдалося.

Вядома, што старыя храмы часта абсталёўваліся скляпамі і падземнымі хадамі. Сваё падзямелле магло быць і ў Дарагакупаўскага храма. Блізу каменнага падмурка добра праглядаецца правал у зямлі, які мог быць старадаўнім падземным ходам. Як бачна, Бешанковіцкая зямля захоўвае яшчэ нямала таямніц.

Віцебскі кур'ер

РЭФЛЕКСІЯ

КАМУ ЗАКОН — КАНСТЫТУЦЫЯ?

Рэфлексіі з нагоды 25-годдзя Асноўнага закону. Вы чыталі нашу Канстытуцыю? Там усяго 9 раздзелаў і 146 артыкулаў. Цікавы дакумент, а галоўнае — карысны, і нават дэмакратычны, нягледзячы на папраўкі 1996 і 2004 гадоў. Але толькі для каго наша Канстытуцыя — асноўны закон? І ці наогул яна — Асноўны закон?

Калі прааналізаваць канстытуцыю СССР 1936 года і параўнаць яе з канстытуцыямі іншых еўрапейскіх краін таго часу, то можна з упэўненасцю сказаць, што яна была самай дэмакратычнай канстытуцыяй таго часу. Але што з таго? Самая дэмакратычная канстытуцыя не перашкодзіла ўладзе знішчаць мільёны грамадзян у лагерах, расстрэльваць без суда і следства, кідаць за краты за любое іншадумства, і нават проста так.

Наша Канстытуцыя — не горшая за шмат якія іншыя. Вось толькі праблема ў тым, што яна дэ-факта не з'яўляецца законам наўпроставага дзеяння, яна наогул не з'яўляецца той асновай, на якой будуецца ўся прававая сістэма дзяржавы. Больш за тое, штодня асноўныя артыкулы Канстытуцыі парушаюцца на розных уладных узроўнях.

Вось, напрыклад, **артыкул 7** сцвярджае: *«Дзяржава, усе яе органы і службовыя асобы дзейнічаюць у межах Канстытуцыі і прынятых у адпаведнасці з ёю актаў заканадаўства»*. Цікава, у адпаведнасці з якой канстытуцыяй прымаюцца шматлікія дэкрэты, дырэктывы і ўказы?

Артыкул 13 дэкларуе: *«Дзяржава надае ўсім роўныя правы для ажыццяўлення гаспадарчай і іншай дзейнасці, акрамя забароненай законам, і гарантуе роўную абарону і роўныя ўмовы для развіцця ўсіх формаў уласнасці… Дзяржава гарантуе ўсім роўныя магчымасці свабоднага выкарыстання здольнасцей і маёмасці для прадпрымальніцкай і іншай не забароненай законам эканамічнай дзейнасці»*. Хацелася б паслухаць, што думаюць індывідуальныя прадпрымальнікі пра *«свабоднае выкарыстанне здольнасцей і маёмасці»*, ды наогул не набліжаныя да ўлады бізнесоўцы пра *«роўныя правы для ажыццяўлення дзейнасці»*.

Ідзем далей, **артыкул 15**: *«Дзяржава адказная за захаванне гісторыка-культурнай і духоўнай спадчыны, свабоднае развіццё культур усіх нацыянальных супольнасцяў, якія пражываюць у Рэспубліцы Беларусь»*. Толькі, відаць, беларускай мовы і нефарматных культурных дзеячаў гэта не тычыцца.

Найбольш паказальны **раздзел II «Асоба, грамадства, дзяржава»**. Пачытайце — здзівіцеся, калі даведаецеся, як усё ў нас павінна быць. А пасля параўнайце з тым, як ёсць. Хаця б вось гэта: *«Грамадзянам Рэспублікі Беларусь гарантуецца права на атрыманне, захоўванне і распаўсюджванне поўнай, дакладнай і своечасовай інфармацыі аб дзейнасці дзяржаўных органаў, грамадскіх аб'яднанняў, аб палітычным, эканамічным, культурным і міжнародным жыцці, стане навакольнага асяроддзя»* (**артыкул 34**). Паспрабуйце даведацца, як налічваюцца камунальныя плацяжы ці куды ідуць нашы падаткі.

«Свабода сходаў, мітынгаў, вулічных шэсцяў, дэманстрацый і пікетавання, якія не парушаюць правапарадак і правы іншых грамадзян Рэспублікі Беларусь, гарантуецца дзяржавай», — сцвярджае **артыкул 35** Канстытуцыі. Шкада, што так не думаюць тыя, хто не дае дазвол на правядзенне Дня Волі ці афармляе пратаколы за ўскладанне кветак.

«Грамадзянам Рэспублікі Беларусь гарантуецца права на працу як найбольш годны спосаб самасцвярджэння чалавека, гэта значыць права на выбар прафесіі, род заняткаў і работы ў адпаведнасці з прызваннем, здольнасцямі, адукацыяй, прафесійнай падрыхтоўкай і з улікам грамадскіх патрэбнасцей, а таксама на здаровыя і бяспечныя ўмовы працы… Прымусовая праца забараняецца, акрамя работы або службы, якая вызначаецца прыгаворам суда або ў адпаведнасці з законам аб надзвычайным і ваенным становішчы… Асобам, якія працуюць па найму, гарантуецца справядлівая доля ўзнагароджання ў эканамічных выніках працы ў адпаведнасці з яе колькасцю, якасцю і грамадскім значэннем, але не ніжэй за ўзровень, які забяспечвае ім і іх сем'ям свабоднае і годнае існаванне» (**артыкулы 41, 42**). Нават каментаваць нічога не буду, бо шмат нашых чытачоў зараз глянулі ў свае разліковыя лісткі і падумалі пра «справядлівасць».

Ёсць яшчэ артыкулы, якія гарантуюць права на жыллё, бясплатную адукацыю, бясплатнае медабслугоўванне, права на годнае сацыяльнае забеспячэнне ў старасці ды пры страце працаздольнасці і права на свабоду выбару мовы выхавання і навучання. І яшчэ шмат іншых вельмі правільных і патрэбных артыкулаў.

Усе 25 гадоў незалежная Беларусь жыве пры даволі дэмакратычнай і годнай Канстытуцыі, і амаль столькі ж трымальнікі ўлады ці наогул не кіруюцца ў сваёй дзейнасці Асноўным законам, ці перакручваюць яго на сваю карысць.

Вось і атрымліваецца, што па Канстытуцыі — у нас дэмакратыя, а калі верыць прэс-сакратарцы Лукашэнкі Наталлі Эйсмант, то «наш брэнд — дыктатура». Значыць, што кагосьці трэба паправіць. Ці не пра гэтыя папраўкі казаў кіраўнік Беларусі нядаўна?

Што тут скажаш… Статут ВКЛ і «рымскае права» перажылі не адно стагоддзе. У адрозненне ад шматлікіх дыктатараў. Таму са святам вас, з 25-годдзем Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.

Аксана Колб
"Новы Час"

БЕЛАРУСЬ – РАСІЯ

«НЕТ ОСНОВАНИЙ ГОВОРИТЬ, ЧТО РОССИЯ СУБСИДИРУЕТ БЕЛАРУСЬ»

Известный экономист развенчивает ключевую претензию Кремля «мы вас кормим». "Сила в правде и фактах, а не в хамстве, — пишет Ярослав Романчук на своей странице в Фейсбуке.

— Спор посла России в Беларуси Михаила Бабича с белорусским МИДом, его оценки состояния белорусско-российской интеграции позволяет сделать целый ряд выводов о взаимоотношении правительств Беларуси и России, профессионализме VIP-распорядителей чужого обеих стран, а также об их отношениях друг с другом.

Судя по тому, какие акценты расставил М. Бабич, как отреагировал МИД, ситуация обещает быть очень напряжённой. Проблема в том, что слишком долго стороны действовали в рамках проекта «Союзное государство» автономно. Каждый подразумевал своё. Каждый был на своей волне. Более 20 лет никому в голову не приходило прояснить правовые основы, гармонизировать понимание терминов и определиться с будущим.

Монополисты, олигархи, криминальные группировки и их партнёры их высших эшелонов власти обеих стран (преимущественно из России) активно эксплуатировали интеграционный формат, чтобы получать в свои карманы, в основном, энергетическую ренту, опять же преимущественно за счёт российского бюджета и самих компаний-энергетических монополистов…

Россия 2010-х радикально отличается от России 1990-х. Кремль Ельцина второй половины 1990-х — это явно не Кремль Путина второй половины 2010-х. Изменилось многое, в том числе амбиции и цели руководителей Беларуси и России. Сейчас стороны, ссылаясь на одни и те же документы, одни и те же цифры и статистику, приходят к прямо противоположным выводам. Разберёмся в сути претензий, в том, что есть де-юре и де-факто.

Ключевая претензия Кремля к руководству Беларуси — «мы вас кормим». Бабич привёл такие цифры: с 2000 по 2010 год уровень «ежегодной финансовой поддержки Беларуси или выпадающих доходов РФ» был в диапазоне от сотен миллионов до $ 2–3 млрд. Теперь, по его оценке, сумма поддержки выросла до $ 5- 6 млрд.

Ранее российское правительство и аналитики, близкие к нему, называли объёмы поддержки белорусской экономики за всё время интеграции от $ 100 до 130 млрд. Внёс свою лепту в обвинение Беларуси в иждивенчестве Международный валютный фонд (МВФ), который оценил «общую поддержку белорусской экономики со стороны России в $ 106 млрд. только за период 2005–2015 годов, или около $ 9,7 млрд. в год».

МВФ и правительство России практически едины в том, что ~90% поддержки Беларуси со стороны России — это «скрытые субсидии по газу, нефти и нефтепродуктам». Сергей Агибалов из российского Института энергетики и финансов оценил «общий объем российского субсидирования» Россией Беларуси почти $ 100 млрд. по состоянию на начало 2017 года…

«Нахлебники», «иждивенцы», «пожиратели льгот», «получатели скрытых субсидий», «источник потерь российского бюджета» — это всё про Беларусь и белорусское руководство. Оставим за рамками эмоциональные оценки и обиды. Чтобы определить, есть ли правые, законные основания для такого рода оценок, возьмём сами международные договора.

Субсидия — это «выплата, предоставляемая за счёт государственного или местного бюджета, а также выплаты из специальных фондов для юридических и физических лиц, местных органов власти, других государств». Основным свойством субсидии является её безвозмездность. Нет ни одного международного договора, ни одного контракта между Беларусью и российскими продавцами энергетических товаров, в которых была бы чётко прописана субсидия (дотация) от Российской Федерации для Республики Беларусь. Законных оснований говорить о том, что Россия субсидирует Беларусь, нет.

Цены на российские нефть, нефтепродукты и газ для Беларуси определяется не любовью российского народа к белорусскому, а, в первую очередь, личными, шкурными интересами и мотивами канализации российских национальных богатств в карманы нефтяных и газовых баронов. Российские энергетические компании никогда, ни одного дня, ни одной поставки не делали в пользу Беларуси себе в убыток. Газпром, Роснефть и другие нефтяные бароны никогда не продавали Беларуси нефть, газ и нефтепродукты по ценам ниже издержек производства. Они никогда не получали от российского бюджета компенсационные выплаты за поставки своих товаров в Беларусь. Только в этом случае можно было бы уверенно говорить, что российские компании дотируют Беларусь, потому что продают свои товары ниже издержек производства.

Но таких случаев нет. В 2000-2019 гг. поставок нефти по $ 10 — 15 за баррелей, газа по $ 20 — 30 за 1000 м3 не было. Кстати, а белорусские с/х производители-таки дотируют российских потребителей, потому что часто продают на экспорт товары по ценам ниже издержек производства, а потом за это получают компенсации из бюджета или другие виды господдержки.

Значит, юридических, формальных оснований обвинять Беларусь в нахлебничестве, иждивенчестве, жировании за счёт России нет. Сравнивание цен для Беларуси по нефти и газу с немецкими — это не более чем PR и информационное, политическое давление на покупателя в лице Беларуси. Почему Германия, а не Польша, Франция или Италия?

Есть ещё одного мощное возражение. Если российские переговорщики такие крутые, если они так пекутся о национальных интересах России, то почему же 20 лет они заключали с Беларусью такие договоры, якобы невыгодные им? Разве Кремлю не было известно, что российские

(працяг на стар. 4)

БЕЛАРУСЬ – РАСІЯ

(пачатак на стар. №3)

нефтяные бароны прекрасно зарабатывают на схемах поставки нефти в Беларусь с последующей её переработкой?

Таким образом, оснований считать субсидиями, дотациями, льготами условия и схемы поставок нефти, нефтепродуктов и газа из России в Беларусь нет. Значит, 90% обвинений в нахлебничестве сразу отпадает. Это даже если мы оставим за кадром согласие России создать зону свободной торговли, таможенный союз с Беларусью, из буквы и духа которых следует ликвидация барьеров на перемещение товаров внутри страны. Тот факт, что Газпром и Роснефть (нефтяные бароны) держат за горло Кремль (или наоборот) в плане цен на внутреннем российском рынке, де-юре (международный договор) это никак не повод обвинять Беларусь в иждивенчестве или в нарушении партнёрских обязательств….

Хамить послу России Михаилу Бабичу, оскорблять других российских политиков и чиновников нельзя. Это не по-европейски, не по-белорусски. Это непрофессионально. Нам нужно спокойно, взвешенно, с фактами, законами, договорами и цифрами в руках объяснять российским властям и российскому обществу обоюдную выгоду свободном перемещении товаров, услуг, денег и рабочей силы между нашими двумя суверенными странами.

Одновременно нам нужно срочно принимать системные меры по диверсификации экономики, переводу её из режима «номенклатурная» в режим «народная», т. е. частная. В подавляющем большинстве наших бед виноваты наши власти, а не иностранцы. Ведь никто нас за руку не тянул вести страну по разбитой дороге госплана и нео-совка. Это как раз та дорога, движение по которой никак не разорвёт между Беларусью и Россией пуповину советской империи".

https://gazetaby.com

ГІСТОРЫЯ

УЛАДЫ ДЭГЕРАІЗУЮЦЬ КАЛІНОЎСКАГА…

У Беларусі існуе палітычная замова на дэгераізацыю гістарычных пэрсанажаў, каб увечніць вобраз дзейнага кіраўніка.

Каліноўскі — адзіны беларускі нацыянальны герой

Кастусь Каліноўскі быў у пантэоне беларускіх нацыянальных герояў у савецкія часы. Гэта фактычна адзіны дарэвалюцыйны гістарычны пэрсанаж, які тады адназначна трактаваўся са знакам плюс — як лідэр сялянскага паўстаньня. Бо адпавядаў савецкаму канцэпту: рухавіком гісторыі ёсьць клясавая барацьба.

Вуліца Каліноўскага ў Менску — адна зь нямногіх вуліц сталіцы БССР, названых у гонар герояў гісторыі Беларусі да 1917 году. Яму былі прысьвечаныя творы кінэматографу, мастацкай літаратуры (Уладзімер Караткевіч і інш.), жывапісу (Пётра Сергіевіч). І калі пасьля распаду СССР і ўтварэньня незалежнай Беларусі ўзьнікла пытаньне пра заснаваньне ўласных беларускіх узнагародаў, то выбраць патронаў для іх не было складана. У 1995 годзе быў зацьверджаны ордэн Кастуся Каліноўскага.

І, дарэчы, Каліноўскі — ці не адзіны беларускі гістарычны дзяяч, які не выклікаў ніякага расколу ў грамадзтве, палітычнай клясе. Яго прызнавалі і нацыяналісты, і камуністы (бо, як адзначана, ён быў знакавай постацьцю з савецкіх падручнікаў). Сацыялягічныя апытаньні паказвалі, што сярод беларускіх гістарычных дзеячоў большасьць беларусаў называла прозьвішчы Каліноўскага і Машэрава. Фактычна сёньня толькі гэтыя пэрсанажы застаюцца ў гістарычнай памяці, масавай сьвядомасьці грамадзтва.

Палітычная кампанія разьвянчаньня вобразу Каліноўскага

І вось раптам у разгар працэсу так званай «мяккай беларусізацыі», калі нават была часткова рэабілітаваная БНР, улады пачалі разьвенчваць Кастуся Каліноўскага як беларускага нацыянальнага героя. У абноўленым падручніку расейскай літаратуры для VIII клясы напісалі пра «польскае паўстаньне пад кіраўніцтвам К. Каліноўскага (1863–1864)».

Пасьля справядлівага абурэньня грамадзкасьці і гісторыкаў у сьнежні 2018 году Міністэрства адукацыі выступіла з заявай, дзе зноў паўтарыла вэрсію пра «польскае паўстаньне (1863–1864)». Дарэчы, менавіта ў такім выглядзе трактуецца гэтая гістарычная падзея ў расейскіх школьных падручніках.

І вось у бой уступіла цяжкая артылерыя. У студзені ў «Настаўніцкай газэце» апублікаваны артыкул Ігара Марзалюка, дзе ён пацьвярджае вэрсію Міністэрства адукацыі.

Стала зразумела, што ўсё гэта невыпадкова, што на нашых вачах разгортваецца палітычная кампанія. 17 сакавіка Марзалюк у інтэрвію перадачы «Главный эфир» Першага нацыянальнага каналу, прысьвечанай тэме інфармацыйнай бясьпекі, намякаючы на Каліноўскага, зноў заявіў, што «чалавек, які называе, скажам, праваслаўе „сабачай верай“ (калі ў нас 80% праваслаўных), ці можа такі чалавек быць нацыянальным героем краіны?»

Ігар Марзалюк як афіцыёзны гістарыёграф

Ігар Марзалюк быў калісьці добрым гісторыкам, але стаў дрэнным палітыкам. Ён цяпер прызначаны на ролю афіцыёзнага гістарыёграфа. Як Мікалай Карамзін у Расеі XIX стагодзьдзя ці Лаўрэнцій Абэцэдарскі ў БССР, які ў сваіх працах стварыў антыбеларускую гістарычную міталёгію. Каб высновы Ігара Марзалюка былі больш важкімі, яго прызначылі старшынём камісіі Палаты прадстаўнікоў па адукацыі, культуры і навукі.

Як вядома, гісторыя — гэта сучасная палітыка, павернутая назад. І роля афіцыёзнага гістарыёграфа палягае ў тым, каб трактаваць мінулае ў патрэбным і выгадным існай уладзе выглядзе. Аляксандр Пушкін іранічна пісаў пра гістарычныя працы Мікалая Карамзіна:

«В его „Истории“ изящность, простота
Доказывают нам, без всякого пристрастья,
Необходимость самовластья
И прелести кнута».

Што азначае гэтая лінія на разьвенчваньне вобразу Кастуся Каліноўскага? Выкажу сваю гіпотэзу. На мой погляд, Ігар Марзалюк выконвае палітычную замову на дэгераізацыю беларускай гісторыі. Гэты працэс пачаўся яшчэ ў сярэдзіне 2000-х гадоў. У 2004 годзе Лукашэнка скасаваў ордэн Кастуся Каліноўскага. У 2005 годзе ён прыбраў імёны Францішка Скарыны і Пятра Машэрава з назваў галоўных праспэктаў Менску. Цяпер дайшла справа і да Каліноўскага. Дарэчы, ці вы зьвярнулі ўвагу, што на беларускіх грашах няма партрэтаў знакамітых гістарычных дзеячоў? Гэта даволі рэдкая зьява ў сьвеце.

Навошта гэта робіцца? Вы яшчэ не здагадаліся? Бо трэба расчысьціць глебу для іншага героя. Адгадайце з трох разоў яго прозьвішча. Хто яшчэ не здагадаўся, наведайце Музэй сучаснай беларускай дзяржаўнасьці. Там партрэты толькі аднаго чалавека…

А Каліноўскі — пабочны вынік, неабходная ахвяра гэтай палітычнай кампаніі. Вось Марзалюк і стараецца, прымяраючы лаўры Абэцэдарскага. Але гэта слава Герастрата.

Валеры Карбалевіч

ІНТЭГРАЦЫЯ

«СЧЕТОВОД» БАБИЧ ПОДСАДИЛ МИНСК НА КОНЯ

Будут ли его дальше терпеть в Беларуси? Ведь Михаил Бабич показал свое истинное лицо. Так наверняка сейчас думают в кабинетах белорусской власти.

Несмотря на опасения, что новый российский посол начнет выкручивать официальному Минску руки, первое время после назначения Михаил Бабич белорусские власти не напрягал и вел себя сверхмиролюбиво.

Например, когда Александр Лукашенко назвал «болтовней» разговоры о возможности размещения российской военной базы, посол поспешил согласиться с ним: «Президент Беларуси абсолютно прав».

Но со временем стало очевидно, что миссия Михаила Бабича, работающего также в статусе спецпредставителя президента России по развитию торгово-экономического сотрудничества, проваливается.

И вот в большом интервью РИА Новости, опубликованном в четверг, Бабич предстал в совершенно другом образе. Наверняка высказывания посла сильно обидели Лукашенко. Во-первых, потому что они похожи на правду. Во-вторых, потому что публичный выпад против главы Беларуси (разговоры о суверенитете — избирательная технология под названием «мобилизация электората путем формирования образа врага») позволил себе, как ни крути, всего лишь посол иностранного государства.

Без ответа высказывания Бабича остаться не могли. В пятницу пресс-секретарь МИД Анатолий Глаз назвал посла «счетоводом» и «подающим надежды бухгалтером» — очевидно подразумевая его детальный разбор существенной российской помощи Беларуси.

Четырнадцать лет назад назначенный послом в нашу страну Дмитрий Аяцков даже не доехал до Минска, позволив себе одно неосторожное высказывание: «Лукашенко ни в коем случае не должен дуть щеки». Повторится ли эта ситуация с Бабичем?

Пока кажется, что вряд ли. Можно хотя бы обратить внимание на то, что раскритиковать посла доверили пресс-секретарю МИДа, хотя в других подобных случаях это берет на себя сам министр Владимир Макей.

Неговоря уже о том, что Лукашенко лично любит давать оскорбительные оценки российским чиновникам. Однажды позицию главы Минфина России Алексея Кудрина он прокомментировал словами: «Он полностью консолидировался с нашими отморозками и начинает нас учить работать».

Возможно, руководителями Беларуси взята пауза, чтобы подготовить жесткий ответ, но не совсем понятно, чем он может помочь. Дальнейшее обострение ситуации может поставить крест на последних надеждах белорусских властей решить экономические споры с Россией в свою пользу.

Максим Черный
"Салідарнасць"

АДУКАЦЫЯ

«…НИ В КОЕМ СЛУЧАЕ!»

Если кто-то не понял до сих пор, что все начинается со школьного порога, то так нам всем и надо.

— Водитель не справился с управлением, число жертв уточняется;

— медсестра напоила младенца перекисью водорода;

— отравились объедками, дети в больнице;

— выбросили в мусоропровод ребенка...

Это, фигурально выражаясь, сделали мои бывшие двоечники, троечники. Им все равно, как рулить, кого травить и куда кого выбрасывать.

Они просидели 9–11 лет с головой под партой, ничего не делая, зная, что им выдадут «путевки в жизнь». Учителя, которые помоложе и поумнее, берегут себя, ставя от 8 до 10 баллов по принципу: вошел в класс — 2 балла, сел за стол — 2 балла, открыл сумку — 2, достал учебник — 2 балла, понял, что это физика, а не английский, — 2 балла. Итого — 10 баллов — «отличник».

Много таких развелось. И учителей, которые на уроках халявничают, прикрываясь хорошими отметками от детей и родителей, как сейчас модно выражаться, «законных представителей». А за урок многое можно успеть: снять с ногтей старый лак, покрыть новым лаком, успеть попить кофе с кексиком, поговорить с ухажером по мобильнику. Дети тоже «при деле»: играют с телефончиками, пускают самолетики (в учителя — тоже). Кто же откажется от таких уроков? Никто. Главное, что все довольны!

Придет проверка? Придет и уйдет. Никому нельзя портить показатели почти что идеальной страны.

А президент прав, как всегда: на пищеварение червяка по программе отводится вдвое больше часов, чем на все творчество М.Ю. Лермонтова. Директор школы, одной из лучших во Фрунзенском районе столицы, требует от учителя, чтобы отметки согласовывались по телефону с родителями.

— Можно поставить Наташеньке двойку? За 23 ошибки в тексте?

— Ни в коем случае! У Наташеньки все хорошо по географии. Английский ей не нужен.

7-й класс, урок английского.

— С какими странами граничит Беларусь?

Отвечать надо по-английски. Отвечает по-русски:

— С Турцией и Грецией.

— Почему?

— Мама с «цёцей Кацей» туда ездят каждый год, значит, граничит...

Да, мы, Беларусь — на Черном море, которое называется Минским. Сбоку — Турция, с другого — Греция, «где пирамиды разные».

Если разогнать школы, никто и не заметит. Может, только БРСМ спохватится: «активных членов» станет меньше. Что делают «активные» в школе — это смешной вопрос: их, двухметровых, учителя за ручку водят.

Т.К. Каролина
СН+

Заснавальнік і рэдактар: Станкевіч Георгій Мікалаевіч

Адрас рэдакцыі: Бешанковіцкі раён, в. Старыя Ранчыцы, e-mail: stan62@list.ru, тэл. 60237, маб. +375292184739
Газета выдаецца з сакавіка 2005г.

Падпісана да друку 30.03.2019 у 16.10
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца на ўласным абсталяванні.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.